

Flemming Aaenæs

EN FREMMED BLANDT FREMMEDE

eller

Mit møde med den arabiske kultur

Forfatter: Flemming Aanæs
Redaktør og medskribent: Sten Svensson
Opsætning: TextNet ApS
Omslagsfotos fra Egypten: Flemming Aanæs
1. udgave, 1. oplag, juni 2008
ISBN: 87-991303-8-6
EAN: 9788799130382

© Fokus Forlaget ApS
www.fokus.dk

Erhvervsmæssig gengivelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt uden forudgående skriftlig aftale med forlaget.

INTRODUKTION

Historier med humor og mening

af redaktør Sten Svensson

Bogen slutter med, at Flemming kommer godt og sikkert hjem igen!

Mange af os er vænnet til at haste igennem en tekst for at finde en konklusion. Nu har jeg fortalt dig, hvordan bogen ender, så kan du give dig god tid til at nyde bogen og reflektere lidt over forfatterens iagttagelser.

På overfladen er bogen en hyggelig skildring af en udstationeret danskers hverdagsoplevelser som fremmed i det fremmede. Gennem næsten daglige e-mails holder han sin familie, venner og bekendte opdaterede om stort og småt gennem 2 år.

Lige under overfladen afslører der sig dog en række andre lag, som på næsten kalejdoskopisk vis rummer nye spændende vinkler på historien:

Forfatteren vælger en hverdag, hvor han selv sørger for den daglige husførelse – på trods af, at han kunne have valgt at bo på hotel og lade sig opvarte.

Forfatteren beskriver arbejdslivet set fra det kontor i Port Said, hvor han var chef. Vi følger medarbejdernes glæder, sorger og store undren over, at danskeren ikke ved, hvordan man opfører sig som chef.

Vi følger forfatterens forsøg på at forklare storpolitiske spørgsmål på en måde, som den enkelte medarbejder kan forstå – f.eks. hvorfor Danmark sendte en u-båd som støtte i den første Golfkrig.

Forfatteren gør sig store anstrengelser for at integrere sig, og vi følger bla. hans ihærdige forsøg på at lære sproget.

Endelig er der en vinkel om, hvordan man konkret gennemfører større projekter i det fremmede.

Frem for alt, så er det historien om arabisk kultur på gadeplan – fortalt med indlevelse, respekt og en stor portion sympati. Det kommer der rigtig mange sjove historier ud af!

Midt mellem sjov og alvor

En af mine tidligste bogfavoritter er Benjamin Jacobsens ”Midt i en klunketid” (Hasselbalch, 1955) som en ustyrlig morsom beskrivelse af dagligdagen i en ikke helt almindelig familie ved århundredeskiftet i København. Flemmings bog rummer præcis den samme underfundige humor – og giver lige så mange gode grin.

En anden bog, som har sat sig dybe spor i min bevidsthed, er ”Visdommens syv søjler” af T.E. Lawrence alias Lawrence of Arabia (Gyldendal, 1936). Her fortæller en engelsk arkæolog om sin tid som den krigshelt, der fik arabiske stammer til at samarbejde med englænderne i Første Verdenskrig. Her giver han et meget nuanceret og lige så kærligt billede af arabisk kultur. Flemmings fortællinger rummer på samme måde en beskrivelse af kulturen, som den opleves gennem hverdag og fest i arabiske familier i Port Said.

Sammenligningen med de to værker illustrerer spændvidden i Flemmings bog. Denne bog kan forhåbentligt være med til at bygge bro og skabe lidt større forståelse for fremmede kulturer – fri for politik, dogmer og fastlåste meninger – og bidrage til, at vi med viden, åbenhed og tolerance får tingene til at fungere i en fælles dagligdag.

Flemming er dansk, og det præger naturligvis hans underfundige, respektløse og til tider let ironiserende fortællestil – det er jo den måde, vi kommunikerer på her til lands. Hans ærinde er **ikke** at latterliggøre eller på anden måde ringeagte den arabiske kultur. At vi overhovedet er nødt til at nævne det, illustrerer måske netop behovet for at søge mere viden og skabe mere tolerance mellem kulturer.

Som Flemming selv udtaler, så kan man jo lege med tanken om, hvad en ”fremmed blandt fremmede” i Danmark ville skrive hjem om.

På forlaget vil vi gerne bringe en tak til Flemming for at give os mulighed for at formidle hans erfaringer til en bredere kreds. Og vi håber, at du som læser vil få både et godt grin og stof til eftertanke.

FORORD

Skæbnen ville det sådan, at jeg i 2002 sagde ”ja tak” til at blive udstationeret via A.P. Møller i en periode på 2½ år i det nordøstlige hjørne af Afrika, nærmere betegnet Port Said i Egypten, hvor firmaet skulle opføre en ny containerterminal. Som it-chef skulle jeg stå for opbygningen af en it-organisation i disse meget fremmedartede omgivelser.

Det meste af tiden boede jeg alene, da min kone Judy blev hjemme i Danmark, bl.a. for at sørge for at vores skovløberbolig ikke blev totalt omdannet til et vildnis.

For at holde kontakten til familie og venner derhjemme sendte jeg regelmæssigt e-mails omkring mine indtryk og oplevelser hjem til en stadig voksende modtagerskare.

Når modtagerskaren voksede, så skyldtes det, at der af mærkelige årsager gik rygter om, at mine mails var meget underholdende og interessante at læse, således at flere og flere anmodede om at komme på distributionslisten.

Der kom også fra flere af disse modtagere nogle velmente opfordringer til, at jeg burde udgive disse oplevelser i form af en bog, således at en langt større skare kunne få glæde af dem.

Nu var jeg jo nok mere skeptisk og mente, at man fandt mine mails så interessante, fordi man kendte mig personligt og derfor langt bedre kunne se det morsomme i de situationer, som jeg beskriver, hvorimod det for andre personer, som ikke kender mig personligt, ville fremstå langt mindre interessant.

Den, der nok fik mig overbevist om at gå i gang med denne bog, er imidlertid min ven Rasmus Andersen og så min kone.

Rasmus læste jeg til MPA¹ sammen med i årene 1999-2000, og dengang lagde han bestemt ikke fingrene imellem, når han skulle kritisere det, jeg skrev. Det var meget irriterende, men bagefter må jeg desværre også nødtvungent indrømme, at det var årsagen til, at karaktererne blev så høje, som de faktisk blev, så da han tilsluttede sig skaren, der foreslog, at jeg skulle lave denne bog, blev jeg overbevist om, at det måske ikke var ren smiger. Jeg spurgte ligeledes Rasmus, om han syntes, at jeg skulle skrive meget om i disse e-mails eller prøve at indlægge en eller anden fiktiv handling. Hans svar var ”Du skal rette det hav af stavfejl, du har lavet, og så prøve, om du kan sætte et par kommaer rundt omkring, men ellers ændre så lidt som muligt, for ellers forsvinder mennesket bag disse e-mails, som jeg synes er det interessante.”

Jeg spekulerede lidt på, om det var positivt eller negativt sådan at være et interessant studieobjekt, men ellers bestemte jeg mig for at følge hans råd.

Min kone er den anden, der skal have en stor del af æren for, at jeg gik i gang med denne bog: Da folk begyndte at snakke om, at jeg burde lave den, skrev hun alle disse e-mails ud og gemte dem, så hun bagefter kunne overrække mig dem og i over en måned på sin vedholdende facon presse mig til at komme i gang med at skrive det hele mere eller mindre af.

Det var så en redegørelse for, hvad andre mener, men hvorfor tror jeg så selv, at andre kan have glæde af at læse mine e-mails?

Det er min opfattelse, at man kan lære meget ved at se tingene i helt nye perspektiver og nogle gange vende dem lidt på hovedet.

Det er således min klare opfattelse, at den verserende indvandrerdebat i Danmark er ret ensidig og kan fortjene at blive set i et andet perspektiv.

Min situation var, at jeg som fremmedarbejder kom til et meget fremmed samfund med en positiv indstilling og store forventninger og håbende, at jeg havde noget, som jeg kunne bidrage med. Præcis som jeg tror, at man kan beskrive situationen for mange indvandrere, når de kommer til Danmark.

Mine forventninger blev indfriet ved, at jeg mødte nogle meget positive og imødekommende mennesker, der, på trods af at jeg var meget fremmedartet i deres samfund, gjorde meget for, at jeg skulle føle mig velkommen.

Af mine e-mails mener jeg, at det fremgår, hvorledes det opleves at komme til et fremmed samfund, hvor man ikke kender normerne og især sproget.

---

1) MPA er en 2-årig ledelsesuddannelse på deltid, der henvender sig til ledere i den offentlige sektor, i frivillige og faglige organisationer samt i private virksomheder, der samarbejder med stat, regioner og kommuner.

Jeg vil derfor stærkt opfordre læseren til at tænke i paralleller, når denne bog læses. Hermed mener jeg, at når man læser om mine problemer og de reaktioner, jeg møder fra mine omgivelser, bør man tænke på, hvorledes forholdene er i Danmark, og om der er ting, der kunne gøres anderledes.

Uanset hvilket resultat man kommer til, så er det trods alt mit håb, at denne bog giver en større forståelse for de problemer, man har som fremmedarbejder, for jeg mener, at en større forståelse medfører en større tolerance.

I alle tilfælde har det været meget underholdende for mig selv at læse alle disse e-mails igen, da det har givet mig en genoplevelse af disse herlige 2½ år, og hvor jeg kan følge den integration, som jeg har været udsat for i dette lokale arabiske og muslimske samfund.

God læselyst.

Sku' det være en bøffel?

Søndag den 19/10 2003

Jeg har nu tilbragt 9 hektiske dage som turistguide³⁵ med masser af oplevelser, som der kan skrives meget om, men jeg vil forskåne jer og blot nøjes med en enkelt.

Da vi skulle til Alexandria, var den normale vej op på motorvejen totalt afspærret, så vi var nødt til at slå en stor bue ind gennem landet i stedet for at følge motorvejen langs kysten.

Da vejen var smal og trafikken tæt, gik det langsomt, og det gik bestemt ikke hurtigere af, at der var en masse biler af alle størrelser og typer, der var fyldt op med køer og vandbøfler, der stod og kiggede forvirret på den meget autonome trafik. Da vi på et tidspunkt var nødt til at holde stille, måtte jeg således sikre mig, at Ib fik rullet sit vindue op, for langs hans side holdt en Toyota truck med et lavt lad, hvorpå det var lykkedes at stable 5 fuldvoksne vandbøfler, der alle vendte røvhullerne samme vej, hvilket vil sige ud over ladet på Toyotaen og ind over vores bil, så hvis blot en havde skullet, så skulle der bestemt være dømt øjeblikkelig bilvask.

Pludselig opdagede vi årsagen til denne meget maleriske trafik, for på en meget stor plads langs vejen dukkede et stort kvægmarked op.

Inde i souken i Port Said havde Ib flere gange spontant udbrudt, at nu vidste han, hvad man mente, når man brugte udtrykket: "Et persisk gedemarked", hvortil jeg havde svaret, at det troede jeg trods alt ikke, at han vidste – så nu skulle han få syn for sagen. Vi fik derfor klemt bilen ind blandt nogle kvægbesatte køretøjer og begav os ud i det tætte mylder af brølende køer, råbende mennesker og en landlig duft af kolort.

Jeg har tidligere skrevet, at man i Port Said ikke var vant til turister, men man havde dog set nogle hvide mennesker før, om ikke andet så på fjernsyn. Det samme kunne man ikke sige om dette sted, for vi vakte enorm opsigt, både som hvide mennesker, men også som to hvide mennesker, der tillod vores kvinder at gå halvnøgne rundt på et kvægmarked.

Der var til tider en ret så kompakt kødrand rundt om os, og det store spørgsmål kom atter og atter: "Hvad skulle vi dog der?" – Ikke i negativ betydning, men mere i ånden af den arabiske gæstfrihed og åbenhed, for man var jo nødt til at vide, hvad disse mærkelige mennesker ville, for at kunne hjælpe dem.

---

35) *Svigerinde og svoger (Lillian og Ib).*

Det med at vi blot ville kigge og indsnuse atmosfæren, virkede for abstrakt, for hvem ville dog tro på, at vi var kommet længere væk fra, end de nogensinde kunne forestille sig, for at besøge deres sted og indsnuse atmosfæren af kolort? Så deres indlysende gæt på en naturlig forklaring måtte være, at eftersom vi befandt os på et kvægmarked, så måtte det jo være, fordi vi ønskede at købe kvæg.

Jeg fik derfor tilbudt den ene flotte vandbøffel efter den anden, hvorefter jeg begik en af mine farlige brølere – man skal aldrig bruge humor eller sarkasme på et sprog, som man kommunikerer dårligt på – for jeg sagde, at jeg desværre ikke kunne købe sådan en prægtig bøffel, for vores bil var for lille til, at jeg kunne transportere den hjem.

Under hele vores besøg blev der hele tiden informeret i forvejen om, hvad vi foretog os og sådan, så denne lille morsomme bemærkning forårsagede straks, at jeg nu blev forevist den ene søde spædekalv efter den anden.

Havde jeg nu været dummere end tilfældet er og fyret samme bemærkning af igen, var jeg helt sikker på, at der straks ville have været en hel flok travlt beskæftiget med at proppe en vandbøffelkalv ned i vores bagagerum, og jeg er lige så sikker på, at det ville være lykkedes for dem, når jeg så den ene helt utrolige kvæglastning efter den anden.

Vi var nu endelig kommet ud i den ene side af markedet, hvor der var boder, hvor der også blev solgt brugsartikler, eksempelvis vandspande lavet af kasse-rede bildæk.

Pludselig tog fanden ved Lillian. Hun havde hele tiden gået og fablet om egyptisk bomuld, som var verdensberømt blandt bomuldsbrugere og næsten ikke til at fremskaffe eller i givet fald betale. Men her midt i alt kvægbrøleriet var en bod, som solgte stoffer, blandt andet egyptisk bomuld i en kvalitet, som selv jeg kunne mærke var særdeles solid og så endda i den dobbelte bredde af det, som vi tidligere var lykkedes med at opdrive på souken i Port Said.

Der gik et lettelsens suk gennem hele menneskemassen – nu vidste man, hvad de fremmede var kommet for – det var for at købe bomuld og ikke kvæg.

Jeg tror aldrig, jeg før havde ført forhandlinger på arabisk i overværelse og venlig deltagelse af så mange mennesker, og min succes var mildest talt ikke særlig imponerende. Til min undskyldning skal det også nævnes – synes jeg – at skal man have prisnedslag, så er det vigtigt, at man ikke viser interesse for varen, men her var scenen jo, at de troede, at vi var kommet langvejs fra for at købe deres bomuld, samtidig med at jeg havde to kvinder, der absolut ikke kunne skjule deres begejstring.

Vi blev hurtigt enige om, at en meter kostede 15 kroner. Nu ville Lillian have 3 meter og mente derfor, at hun måtte være berettiget til mængderabat. Det prøvede jeg at fremføre med det resultat, at jeg fik en meget grundig matematikundervisning. Når en meter koster 15 kroner (pund), så koster 2 meter 30 kroner, og 3 meter måtte så blive 45 kroner.

Det, måtte jeg jo så erkende, var logisk, men det fik Lillian til kun at ville have 2 meter, og med samme grundige matematik som før måtte jeg så erkende, at det nok blev 30 kroner, hvorefter jeg slog til.

Hele dette blev aftalt med sønnen til butiksindehaveren, og faderen hev nu sin saks frem fra inderlommen og spurgte hele 3 gange, om det nu var i orden, at han klippede med 2-meter udmålingen.

Da vores fremmøde tilsyneladende gik over i historien som årets begivenhed, var der også andre, der ville blande sig, og en fortalte, at den lomme, hvor saksen kom fra, oprindeligt var til penge, hvilket fik damerne til at synes, at mandens vest var ganske henrivende, sådan i hvid egyptisk bomuld med mange knapper og pyntesyninger hele vejen ned foran – et rigtigt lokalhistorisk klenodie – sådan en ville de sgu' også have, hvilket skam kunne erhverves i naboboden.

Nu har jeg altid fået at vide, at jeg ikke må lyve, men jeg må erkende, at med den opsigt vores 2 kvinder vakte grundet deres påklædning og utilsørede ynder, så ville det simpelthen være for meget, hvis jeg fortalte, at de nu også ville til at gå i mandeveste. Så da man ikke kunne forstå, hvorfor det ikke var Ib og jeg, der prøvede vestene, men Judy og Lillian, så fortalte jeg, at det var til vores sønner, som havde samme størrelse som vores kvinder. ”Aha – det forklarede jo det hele”, og så fik jeg også lidt mere held med forhandlingstalentet, idet jeg fik prisen for de 2 veste ned fra de forlangte 20 kroner til kun 15 – sådan.

Nu mente vi nok, at vi skulle videre, så vi begyndte at bevæge os – samt menneskemassen – hen mod bilen, men så blev jeg grebet bagfra om skulderen og holdt fast i et jerngreb af en stor, stærk fyr med rådne tænder, som man havde hevet frem – nok ikke fordi han var stærkere, end han tilsyneladende selv var klar over, men fordi han kunne nogle engelske brokker.

Jeg kunne nu klare det hele på arabisk, da han spurgte om det sædvanlige: ”Hvad vi hed?”, ”Hvor kom vi fra?”, ”Hvor skulle vi hen?”, ”Hvor boede vi?” og så videre.

Det at samtalen øjeblikkeligt gik over til at foregå på arabisk fik det hele til at forekomme helt grotesk, for han spurgte: ”Hvad hedder du?” Jeg svarede ”Jeg hedder Flemming,” hvorefter han vendte sig om mod menneskemylderet og råbte: ”Han hedder Flemming,” hvorefter der lød en bred mumlen: ”Nå, nå, så

---

han hedder Flemming – ja, ja, ser man det,” og sådan fortsatte det næsten hele vejen op til bilen.

Her fik jeg øje på Ibs forhenværende hvide skjorte, hvor der var en stor, sort hånd over venstre skulder, og Ib kunne bekræfte, at han også havde været udsat for et sådant tredjegradsforhør.

I løbet af de forrige dage havde jeg fået mange anerkendende ord fra Lillian og Ib over det, jeg havde planlagt, men da vi forlod dette kvægmarked, anså jeg det for sandsynligt, at det, jeg ikke havde planlagt, måske kunne gå hen og blive en af de største oplevelser.

Kan I hygge jer – jeg har set, at nattefrosten har sat ind – her sover vi stadig for åbne vinduer under et lagen – eller mindre.

Flemming

Ramadan Karim³⁶

Søndag den 26/10 2003

Nu er Judy ved at få akklimatiseret sig, og jeg tror aldrig, at Port Said bliver det samme igen. Eksempelvis tror jeg aldrig, at nogen før har set en kvinde på cykel, selv om det i bedste egyptiske stil er imod færdselsretningen. Når det samtidig sker i bedste danske cykelpigestil med flagrende hår – selv om det er kort – og ditto skørter, så er det ved at være en stor trussel mod den i forvejen noget truede færdselssikkerhed.

Jeg er således helt sikker på, at det hele ville brase totalt sammen, hvis hun også vil gøre brug af sine trusler om at anskaffe sig en cykelhjelm, for så ville alle da dreje hovedet helt af led og køre baglæns, også selv om det var for at kigge efter en gammel bedstemor som Judy på 55.

Apropos gammel bedstemor – så var vi i fredags for første gang nede i ”vores” klub, hvor Judy havde bestilt sin første lektion hos squash-træneren.

Nu viste det sig, at der er specielle timer i klubben, der er forbeholdt kvinder, men da squash-træneren er en mand, må han ikke være til stede på disse tidspunkter, så da vi kom, viste det sig derfor, at Judy var sat til at træne i mændenes træningstime. Desværre var der også nogle andre mænd, der brugte centerets

---

36) Arabisk for ”Glædelig ramadan”